

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-uteza 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szövegt. minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A hitoktatás az osztatlan iskolában. *)

13 évi működésem alatt mindig valamely paedagogiai tételt tárgyaltam megnyitó beszédemben, — eme régi szokásomhoz híven az idén a népiskolai hitoktatás köréből annál is inkább feleleveníték néhány eszmét, mivel jelenlegi viszonyaink mellett igen sok helyen főleg a fiókközségek osztatlan iskoláiban világi tanítóink gyakorolják a hitoktatás nehéz, de magasztos tisztét.

Számtalanok a nehézségek és akadályok, melyek a sikeres működést megghiúsítják és megbénítják, 1. a tárgy természete: az elvont igazságok érzékeltetése, 2. a tanulók korlátolt tehetségei, 3. a gyermekek könnyelműsége és figyelmetlensége, mihez járul sok szülő vétkehanysága és közömbössége, 4. a helyes tanulmányok elsajátítása: — mert nem oly könnyű dolog a gyermek gyenge felfogásához és hiányos nyelvismeretéhez leereszkedni, 5. a tanító kimért rövidsége, 6. a jelenleg érvényben levő egyházhatósági tanterv túlaradozása, melynek tananyaga olyan bő és terjedelmes, miszerint lehetetlen azt kellően földolgozni. Igaz ugyan, hogy az osztatlan iskolákra vonatkozó tanterv azt mondja, hogy »ott, hol csak egy tanító működik, a tankötelesek három csoportba sorozandók, az I csoportnál használandó az elemi káté és kis biblia, a II csoportnál a kis káté és közép-biblia a szertartások némi ismeretével, a III. csoportnál a közép káté és nagy biblia, egyháztörténeli ismeretekkel«. De hol van ama bár még oly buzgó és ügyes katecheta, ki az előirt tananyagot ily terjedelemben az osztatlan iskolában haszonnal földolgozhatná? Ki nem látná be, hogy az osztatlan népoktatás számára külön tanterv és leczkerend szükségletnek? Sőt tovább megyek és azt állítom,

*) Elnöki megnyitó beszéd, melyet Schultz Károly esperes-plebános a sikkói esperesi kerület róm. kath. tanítótisztület Villányban tartott gyűlésén mondott.

hogy az általános tanterv mellett minden egy házmegye bírjon egy részletes tantervvel, mely mindegyik csoport részére hétről-hétre, óráról-órara jelölje ki a földolgozandó anyagot, 7. felte megnehezíti működésünk sikerét a jelenleg használatban levő tankönyveink fogyatékossága és hiányossága. Sokat írtak már erről! Főbb hibáik: 1. nem eléggé szabatosak, kelle-ténél többet tartalmaznak, nagy kenyérhez hasonlítanak, melyből kiki tetszése szerint vág, 2. irányuk és nyelvezetük nehézkes, telve vannak hosszú mondatok- és bölcséleti meghatározásokkal, 3. nélkülözik a szerves szerkezetet és a fokozatos központi körök szerinti haladást, 4. nélkülözik a képeket. Szerény véleményem szerint csak két káté és 2 biblia volna szükséges az osztatlan iskola részére.

Hivatott körök gondoskodtak róla, hogy mind a tanterv, mind a tankönyvek revízió alatt állanak. Addig míg a szükséges reformok életbe lépnek, iparkodjunk hatványozott buzgalommal a hitoktatás nehéz tisztét betölteni és legalább arra törekedni, hogy az I. csoport az elemi káté legszükségesebb kérdéseit, valamint a kis bibliából (az új szövetségéből) Jézus születését, életét, nevezetesebb csodatetteit hallás után tanulja; a II. csoport a kis kátét egészen a malaszteszközőkig és a közép-bibliát az apostolok történetéig; a III. csoport a malaszteszközőket, imát, a bibliából pedig az apostolok történetét és az egyháztörténet főbb elemeit végezze, — közbeszöve a főbb szertartások ismereteit. Tudom, hogy ezáltal vétünk az egyházhatósági tanterv ellen, mely azt rendel, hogy minden osztály tananyaga befejezett egészet képezzen, — de legalább elejét vesszük ama több helyen tapasztalható anomáliának, mely szerint a hitoktató csak azt végzi a katekizmus- és bibliából, ami neki tetszik és a mi egyéni nézeteinek vagy szeszélyeinek leginkább megfelel. Így pl. van akárhány iskola, hol az elemi kátéval és kis bibliával

beérik és a kis katekizmussal és közép bibliaival még csak kísérletet sem tesznek; másutt megint a bibliai oktatásnál azon szembeszökő visszassággal találkozunk, hogy míg a gyermekeket az ó-szövetség nehézkes történeteinek szöröl-szóra való beemléztetésével kinozzák, addig az új szövetségből az apostolok cselekedeteiről szóló részletét egészen mellőzik stb.

Általában azt tapasztaltam, hogy a hitoktatás terén babeli zavar és határtalan önkény uralkodik, úgy, hogy sokan egészen egykedvűleg tulteszik magukat az előírt tanterven, melyet talán csak hírből ismerik és csak azt végzik belőle, ami nekik tetszik; míg mások ismét tele panaszszal a túlterhelés szülte szomorú következmények ellen, folyton csak a hittani tananyag reduktióját hangoztatják, e mellett pedig az iskolában felületes munkát végeznek és a hitoktatás alaki és tárgyi céljaira még csak rá sem hederítenek.

Nem lesz tehát fölösleges a hitelemzés nagy művészetére vonatkozólag még egy-két fontos szabályt, irányezsmét megszívlelnünk.

A hitelemzés célja nemcsak abban rejlik, hogy a gyermekek a vallásoktatás tárgyait kellőleg megértsék és tudják, hanem a hitoktató szüntelenül oda törekedjék, miszerint tanításával a gyermekek keresztény érzületét fejlesztse és erényes jellemét képezze: azok gondolkodás módjára és szabad akaratjára hasson, ezeknek oly irányt adjon, hogy a hallott igazságok szerint éljenek, cselekedjenek és gondolkodjanak. Szt. Ágeston szerint: »Amit előadsz, úgy add elő, hogy az, kihez beszélsz, hallás által higgyen, hit által reméljen, remény által szeressen«. Ez a hitoktatás egyik főregulája: — oly igazság; melyet nem lehet eléggé hangsúlyozni: mert hisz követésétől függ hitelemzői munkásságunk gyakorlati haszna és összes sikere, pangásnak indult hiteletünk újabb föléledésének nagyfontosságú kérdése. Nem arról van a szó a hitelemzés nagy mesteriségében, hogy a gyermek eszét vallásismeretekkel megtömjük, hanem hogy azokkal a vallást megkedveltessük, a hiterkölesi igazságokat azok érzelmében mintegy fölolvasszuk, miszerint egész lényüket áthassák, jövő életök, gondolkodás módjuk — és minden tetteiknek legfőbb zsinórmértékeül és rendszabályzóul szolgáljanak.

Ezt pedig akként fogjuk legsikeresebben eszközölhetni, ha hitelemzői oktatásunkat gyakorlativa és kenetteljessé tenni iparkodunk.

Végül még egy visszasságra kell szíves figyelmüket fölhívni. Divatba jött újabb időben, hogy némely tanítók a magyarosításban annyira mennek, miszerint az elemi iskolában idegen ajku gyermekek között magyarul katechizálnak. Az a kérdés, helyesen járnak-e ezek el? Röviden csak annyit válaszolok: nem cselekszenek helyesen! Eltekintve ugyanis attól, hogy fennálló iskolai törvényünk határozottan el-

rendeli, hogy az elemi iskolában a gyermekek anyanyelvükön oktattassanak, a vallásra a szóban forgó eljárást sem nevelészetit, sem lelkipásztori szempontból nem lehet helyeselni; de még maga a józan ész is elítéli e tulbuzgó, tulhajtott hazafiaskodást. A katekizmust nem szabad a nyelvnek feláldozni! A magyar nyelv ismerete szükséges, de a katekizmus tudása szükségesebb, mert e nélkül nem lehet üdvözölni! A katekizmusé az elsőbbség! A hitoktatást nem szabad száraz nyelvgyakorlattá degredálni. Tudjuk a mindennapi tapasztalásból, hogy mily nehéz, fáradságos dolog még anyanyelvén is megértetni a gyenge tehetségű tanulókkal a többnyire elvont természetű hitfogalmakat és természet fölötti igazságokat. Általános a panasz mai ifjuságunk vallási tudatlansága és szellemi bornirtsága ellen! Hires szakferfiaink állítják, hogy gyermekeink manapság épen annyit tanulnak az iskolában a hittanból, amennyi szükséges arra, hogy azt későbbben az életben egészen ignorálják és megutalják. Hát mi lenne még akkor, ha a hit igazságai oly nyelven adatnának elő, melyet a szegény növendék nem ért? Hisz ez szükségszerűleg a legnagyobb tudatlanságra és hitközönyre vezetne, — amennyiben régi igazság, hogy amit az ember nem ismer és nem ért, ahhoz nincs is kedve, azt nem is szereteti. Ezáltal pedig, ha hitetlen polgárokat nevelünk az emberi társadalomnak meg a hazának is rossz szolgálatot teszünk azon egyszerű okból: mert a vallás a társadalmi rend alapja!

Mindaddig tehát, míg a más ajku gyermekek a magyar nyelvet tökéletesen nem birják, anyanyelvükön oktatandók a vallásban. A gyermekkor a vetés ideje, a gyermeki szív azon talaj, melybe a vallás magvait elvetjük. Amit vetünk, azt fogjuk aratni: már pedig ha akkép vetettünk, hogy a mag ki sem kelhet, vajjon milyen lesz aratásunk?

Legyünk óvatosak és ne engedjük magunkat egyesek tulbuzgósága által tévútra vezetetni. Van a magyarosításnak elég alkalma és módja a népiskolában, ragadjuk meg azokat, — ez hazafias kötelességünk; de a hittan nem arra való, a kátét nem szabad a magyarosításnak feláldozni.

Az írás és olvasás tanításának tanmenete

(A népiskola I-ső osztályában.)

(Folytatás és vége.)

Az anyag lehet mindkét szempontból rövidebb, — de azért megfelelő. Ez utóbbi módszer, t. i. hogy a gyermek előbb a tárgyakat, azok részeit, neveit, egymáshoz való viszonyait, rajzolás útján, kisebb-nagyobb alakításokban önmunkássága által tanulja meg észrevenni és olvasni, azután pedig a róluk szerzett képzeteknek és fogalmaknak megfelelő szavakat

lerajzolni, leírni, ma még csak jámbor óhajszamba megy. E módszer kérdése és kidolgozása, melyet gárdánk egyik kimagasló vezérégyénisége, Dreisziger Ferencz már megkísérlett határozott megoldásra vár még.

A kis betűk hetenkint 6 felórán 46 héten, a nagyok és a további olvaságyakorlás 12—13 héten át a következő beosztással tárgyalhatók:

1. hét: >ia->i->r<, 2. hét: >va->u->ú<, 3. hét: >na->m<, 4. hét: >te->ü->ű<, 5. hét: >ce->e->é<, 6. hét: >oc->o->ó<, 7. hét: >be->ö->ő<, 8. hét: >ac->a->á<, 9. hét: >ze->d<, 10. hét: >se->j<, 11. hét: >ge->p<, 12. hét: >ke->f<, 13. hét: >ce->sz<, 14. hét: >cs->ny<, 15. hét: >gy->ty<, 16. hét: >ly->zs< ismertetése, összefoglalása és gyakorlása. A még hátralevő 12—13 héten, a nagybetűk ismertetése és ütenyezett iratása azon sorrendben, a mint egyből folynak: *A, N, Ny, V, U, Ú, Ű, Ū, C, Cs, Cz, Q, Ó, Ő, I, J, H, K, G, Gy, P, B, R, T, Ty, S, Sz, L, Ly, Z, Zs, E, É, D*. Valamely nagy betű ismertetésének tanmenete: 1. A tulajdonnév fogalma, 2. leszármaztatás a megelőzőleg tanult betűből, 3. vezényszószerinti leírás és leiratás, 4. a nyomtatott alak megismertetése, 5. gyakorlás.

3. A gyakorlás tanmenete.

Ha a gyermek 3—4 hangot, illetve betűt elég biztosan tud összefoglalni, ABC-könyvet adunk kezébe. Az összefoglalásnak (szó- és mondatkötésnek) ugy az irás között, mint a falitablákon és ABC-könyvben az ismeretes betűk körében fokozatosan kell történnie. A két első ismeretes betű összekötése, változtatása, fölcserélése által 2 hangu szavakat: (>ic->r<) (>ir<) (>ri<) három ismeretes betűből 2—3 hangu szókat: (>ic->i->r<->v<) (>ir<->ív<) (>ri<->riv<) négy-öt ismeretes betűből 4—5 hangu szót: (>ic->r<->v<->u<->ú<->n<) (>ir<->ív<->in<->vi<->ni<->viv<->uri<->in-ni<->ri-ni<->vi-ni<->viv-ni<-> s. i. t. lehet összefoglalni. Ugyanilyen fokozattal foglaltatnak össze később — ha már a betűismeretesen sorrendben elég anyaggal rendelkezünk — a mondatok is. De a mondatok bizonyos természetes könnyűséggel legyenek összeállítva, nehogy a gyermek nyelvérzékét, ismeret- és gondolat-körét túlhaladják; különben tanításunk ezen a téren is gépies marad. Az értelmezést már a két első betűnél megkezdjük és az ABC-könyv egész anyagán keresztül folytatjuk. Egy szívnemesítő mondatocskák hatása, vagy megértett, felfogott igazság levonása soha sem fog a fogékony gyermeki lélekből nyom nélkül elenyészni! Alakítani, viszonyítani, társítani fogja azokat a saját érzelmei-, ismeretei- és gondolatai körében.

Az értelmezés tanmenete.

a) *Szó-magyarázat* (fogalom-alkotás). Ha a gyermekek valamely szóhoz fűződő tulajdonságokat (jegyeket, bélyegeket: fogalmat) még

nem ismernek, kérdeztetés által vezetjük rá őket. P. o. Mit értenek e vagy ama szó alatt? Minő példát tudnak felhozni? El tudják-e a tulajdonságokat a tárgytól képzelni, esetleg átvenni más tárgyra? stb.

b) *Mondat-magyarázat* (érteményezés). Az alany és állítmány közötti viszonyból (képzetekből) levezettetik annak értelmét (ítéltetünk).

c) *Elbeszélés* (érzelem felkeltés, tárgyi magyarázat). Az irva-olvasás gyakorlása céljából felhozott olvasmányok és versecskék tárgyat röviden megismertetjük, kikérdezzük s a hozzájuk fűződő ismereteket, tanulságokat, igazságokat levonatjuk, alkalmazzuk; a bennök kifejtett érzelmeket pedig a szív képzésére használjuk föl.

A szótagolás gyakorlására tisztán csak a szemléltetés áll rendelkezésünkre. Minél többet kell ütenyezetteté iratnunk és olvastatnunk, hogy a gyermekek természetes izületeik szerint lássák, hallják és tudják megkülönböztetni a szavakat. Különösen a karban való olvasás válik nagy előnyére.

IV. ABC-könyveinkről általában.

ABC-könyveink kevés változattal ugyanegy kaptafára vannak huzva. Ez a kis változatoság mindössze a betűk ismertetése sorrendben mutatkozik: az anyag a feldolgozás, a technikai rész, rövidebb-hosszabb alakban mindannyinál egyformán gépies, úgy hogy a kezdő tanító a gépies ezélnál egyebet nem olvashat ki belőlük. Az első fokon a sok értelmetlen nehézkes szóhoz alig, vagy egyáltalán nem lehet képzeteket fűzni: p. o. a (>miv<) (>ró<) (>ro-vó<) stb. szavakhoz, vagy (>úr ir<->ő ró<->ró ön<->néni erre ró<->) (Szent-István-Társulat által kiadott újabb ABC-könyv) stb. mondatokhoz — ha tényleg van is bennök gondolat — hogyan és miképen fűzi azt hozzá egy 6 éves gyermek? Hol van ezen a fokon az ismertről az ismeretlenre, a könnyűről a nehezebbre való haladás elve kifejezve, erényre juttatva az értelmi képzés szempontjából? Szerény véleményem szerint épen az első fokon kellene a legtermészetesebb módon — a mint a gyermek édes anyja ajakáról hallja és hallotta a szavakat, vagy közvetlen szemlélte a tárgyakat — ismeretes, könnyen érthető szavakon, fogalmakon gyakorolni az irva-olvasást. A gépies irás és olvasás céljának anyagi tekintelben is ez a kifejtés felel meg legjobban: mert gyakorlását könnyebbé, az értelmetlenség pedig nehezebbé, elvontabbá teszi. Ha ez így nem volna, akkor a magyar gyermekek egyre menne, akár magyar, akár chinai nyelven tanulna írni, olvasni!

Sok értelmetlen mondat, szólásforma és tárgyi tekintetben összekuszált elbeszélések (olvasmányok) jellemzik ABC-könyveinket: mintha bizony az irva-olvasás tanításának pusztán csak a gépiesség volna a feladata. Ugy látszik, hogy a gondolatok kifejtésének megkönnyítését, az

értelemfejlesztést, vagy másképen az alaki ezelt, a betűk gépies összefoglalása mellett, nem sokra becsültek eddigpaedagogusaink. ABC-könyviróink és általában a mai divó rendszer tisztán csak az írás és olvasás technikájára, mechanikájára volt és van tekintettel. Pedig a kettő: anyag és alak összhangban tesz csak egy teljes egészet!

A Szent-István-Társulat által legújabbán kiadott ABC-könyvben is ez a felfogás tapasztalható. Sorrenden az írás fokozata a 3-4 első betű után még úgy sincs betartva mint Bárány-nál. Sok benne a rendezetlenül, összehalmozott írva-olvasási anyag. Az I-ső részben sok az értelmetlen szó, nehezkés és erőltetett mondat, szólas-formák, itt-ott tájszavak. Az erőltettség és nehezkeség leginkább az apróbb betűkkel nyomtatott gyakorlatok mondatainál tűnik föl legjobban, s azt a benyomást teszik a magyar emberre, mintha némely részök idegen nyelvből volna átfordítva szösz szerint. A II-ik rész értelem- és szívképző anyaga igen jó, csak hogy terjedelmes. A siker rövidebb uton is csak az lenne, ami így. A III-ik rész, mely tulajdonképen a 2-ik év anyagát képezne, rövid és hézagos: tárgyi fokozatosság nélkül jönnek egymásután az olvasmányok, holott a »beszéd- és értelemgyakorlatok« vagy ha úgy tetszik: »a lakóhelyi ismeretek« menete szerint kellene csoportosítva lenniök. A szívképző anyag és versecskek jók, könnyűek és gördülékenyek. (A rövidebb kiadású ABC-könyv kifogástalanul is ugyanily értelemben szólhatok.

Használhatóságra nézve — bár az írva-olvasási rendszerünket általánosan jellemző hibákat magán viseli is — főképen a szótagolási érzék gyakorlása szempontjából *fölöttük áll az eddig, napvilágot látott ABC-könyveknek.* Értelmi s különösen szívképzés tekintetében — kihagyva vagy kijavítva a fölösleges és oda nem illő anyagot — szinten eredménnyel használható; míg a mostani módszer és ABC-könyveink helyett a gyakorlati tanferfiainknak sikerül majd a magyar nyelv szellemében egy olyan módszert és könyvet összeállítani, a melyben az erkölcsi és értelmi képzés, az első percztől és első szótól kezdve összpontosulva lesz az írva-olvasás technikájával. Különben: a tanító maga a módszer.

Schimmer József

Lélektani megfigyelések a gyermekember érzületein és szokásain.

(Folytatás.)

Az a szokásom, hogy mihelyt mulaszt valamelyik növendékem, a ki azt előre be nem jelentette, rögtön, már az első alkalommal, megbízom egy befentesebb társát, hogy a szülői házban tudakolja meg a mulasztás valódi okát. Ezzel igen sokat lenditek a pontos iskolafogatás ügyén. Először is a gyermekek nem kerülhetik el oly könnyen az iskolát, má-

sodszor pedig még a gondatlanabb szülők sem engedik egészen közönséges okból odahaza maradni. Persze, azért mégis csak fordul elő igazolatlan mulasztás, csak hogy én azonnal reá jövök. Elvből sohasem büntetem, legkivált testileg az iskolakerülőket, mert azt tartom, hogy nem szabad még inkább elvadtanom azokat, kik már ugyis eléggé megutálták az iskolát s mégis azt tapasztalom, hogy az ilyen ritka esetben mer egyedül feljönni s maga is örül, ha valaki felvezeti és nem kell tovább buj-dokolnia. Egy alkalommal egyik tanítványom gondatlanságból az iskola folyosóján hagyta könyveit. Én, nehogy elveszzenek, elzártam, azokat. A fiúnak nem volt tudomása róla. Célom ez volt, hogyha délután eljő, majd személyesen adom át neki és megdorgalom kissé vétkes gondatlanságaért. De nem jött el. Üzen-tem ehhez is, kísült, hogy azon egész délután csavargott, könyvek nélkül nem mert eljönni. Másnap édes anyjának kellett őt felvezetni.

A gyermek minden csekélység miatt igen hamar indulatba jön társára s ilyenkor rögtön felnyújtja a kezét, hogy panaszkodjék. Ha a tanító azonnal észreveszi és engedelmet nyújt a vádaskodásra, úgy vége-hossza sem lesz a bíraskodásnak, s mindig akad olyan, a ki az előadást megzavarja. Én rendszeren csak akkor veszem észre az oktatás közben felnyújtott kezét, ha csakugyan szükségesnek vélem a panasz bejelentését s azt tapasztalom, hogy az első indulat megszűntével a legtöbben azonnal visszaveszik felnyújtott kezüket, különben is tudván azt, hogy az előadást csak nagyobb okból szabad megzavarni.

A gyermekek épen nem tudnak uralkodni érzelmeiken. Különösen tapasztalható ez akkor, ha valamelyik szokatlan baklövést követ el. Ilyenkor önkénytelenül is kaczagásban törnek ki s fel-felrötyög egyik-másik még akkor is, ha a tanító a legünnepélyesebb arcot vágva feltétlen csendet követel. Előfordul ez akkor is, ha valamelyik czinkostárs gyengén kikap. Ilyenkor is rendszeren el-elkaczagják magukat a szomszédok. Ének óra után hosszabb ideig hullámzásban marad kedélyük s némelyek még az utczán is dudolnak, különösen akkor, ha vig, pattogós darab volt az, amit utoljára daloltak. Ellenben ha ének közben valamelyik bizonytalan, rosszhangura rászólunk, hogy gyengébben énekeljen, rendszeren olyan rossz hatást tesz reá, hogy egészen elnémul s hangot sem ad hosszabb ideig.

De még a szelidebb érzélem is többször erőt vesz a gyermek-emberen. Egyszer egy kisebb növendékem csendes foglalkozása közben erősen könnyezni kezdett. Észrevéve, rögtön kérdezősködtem tőle, hogy mi baja; de ő csak azt felelte: semmi s újból tovább dolgozott. Nehány percz mulva ismét csak és még jobban zokogott. Ekkor már én is jobban firtattam az okot s úgy tudtam meg, hogy vidé-

ken lakó édes anyját könnyezi, ki őt az napon meglátogatta s tele tömvén cukorral s narancs-csal a zsebeit, iskolába küldötte őt, eltávozván a városból.

Rozsnyó.

Sipos A. Félix.

(Folyt. köv.)

VEGYESEK.

A pécsi püspök Ömélt. a Mohács-vidéki róm. kath. Tanító-egylethez. A Mohács-vidéki róm. kath. Tanító-egylet fölrítalig üdvözölte kinevezetése alkalmából az új pécsi püspököt. A főpásztor erre a következő választ intézte az egylethez: »Pécsi püspökké való kinevezetése alkalmából hozzám intézett üdvözlő soraikból igen jól esett arról meggyőződnöm, hogy az Egyletnek tagjai egyenkint és összesen a megyés Főpásztort tekintik tanítói működésök nemcsak legfőbb ellenörének, bírójának, hanem példányképeinek, vezetőjének, támogatójának. Az Egylet tagjai ezáltal biznyságot szolgáltatnak nekem arról, hogy teljesen tisztában vannak a kath. tanító hivatásával, de megnyugtató biztosítékot is nyújtottak nekem arra nézve, hogy a hallhatatlan lelkek üdvére és édes hazánk javára irányuló főpásztori tevékenységemben papsagomon kívül a vezetésem alatt álló kath. tanítóknak is szakavatott és fáradhatatlan munkatársakra számíthatok. Isten szent áldását esdve b. tanítói s egyleti működésükre vagyok stb., jóakarója: Hetey Sámuel püspök s. k.«

A Besztercebánya egyházmegyei róm. kath. elemi tanítók tápintézete. A besztercebányai egyházmegyei róm. kath. elemi tanítók egyesülete a múlt évi szeptember hó 21-én Besztercebányán tartott közgyűlésén elfogadta *Szmetana József*, znióvaraljai igazgató tanító azon indítványát, miszerint létesítsék egy egyházmegyei tápintézet az ezen egyházmegye tanítóinak Besztercebányán felsőbb tanintézetekbe járó fiait és leányait számára, mely célra az indítványozó alakpént 100 koronát le is tett s egyuttal a közgyűlés ennek kivételére az indítványozó elnöklete alatt egy, *Knyazoviczky Gyula*, *Maxian Márton* és *Sediba István* tanítók és egyesületi tagokból álló bizottságot is kiküldött. Ezen bizottság múlt hó 22-én Besztercebányán meg is tartotta az ülést, melyen az elnök előterjesztette a tápintézet alapszabályait, megfelelő fölhívásokat és kérvényeket, a melyek kellő tárgyalás után elfogadtattak és az *egyházmegyei Főtanfelügyelő Ur Ó Nagysága* útján *Püspök Ur Ó Méltóságának* jóváhagyás végett felterjeszteni elhatároztattak. Mi ezen nagyon szükséges intézményt a legszivesebben üdvözöljük és a katolikus egyházi és világi mecenasoknak, általában a kath. tanügy iránt érdeklődők becses jóindulatába a legmelegebben ajánljuk.

Az Eötvös-alap országos tanító-egyesület Eötvös József báró halálának évfordulo-

ján ünnepi közgyűlést tartott az Akadémia kis gyűléstermében. Az I. kerületi paedagogiumi fiatalság daloskörének éneke nyitotta meg az ünnepet, mire *Zsilinszky* államtitkár megtartotta elnöki megnyitóját. *Bánóczy* József dr. tanítóképző-intézeti igazgató emlékezésé-
det mondott, a mit nagy tetszéssel fogadott a közönség. A titkári jelentést hallgatták meg ezután. A múlt esztendőben az egyesületnek 24.653 frt 18 kr. volt; az összes kiadás pedig 21.122 frt 64 kr. Az 1897. esztendőben 36 tanulóknak ösztöndíjat s 29 tanító családnak segítséget juttatott az Eötvös-alap. A paedagogiumi daloskör éneke után *Móra* István fővárosi tanító hangulatos alkalmi költeménytolvasott föl.

Képviselők és a tanügy. A képviselőház közoktatásügyi bizottsága szokatlanul élénken tárgyalka legközelebbi ülésében a közoktatásügy állapotáról szóló miniszteri jelentést. Egyes képviselők igen üdvös eszméket vetettek föl. Így *Mócsy Antal*, mint a miniszteri jelentésnek a tanító és tanítónőképzékre vonatkozó részének előadója, sürgeti a tanítói fizetések emelését, hogy tehetségesebb hivatással bíró ifjakat vonzzunk a tanítói pályára s ezáltal segítsünk a tanítói hiányn. Addig is azonban, míg az állam pénzügyi helyzete megengedné az illetmények jelentékenyebb javítását, a tanítóképzésekben gondot kellene fordítani arra, hogy oly ismereteket szerezzenek, p. o. a kertészet, szőlőtenyésztés, méhészet, zene stb. terén, a melyekkel mint tanítók javíthatnák anyagi helyzetüket. *Pildner* kívánatosnak tartaná, ha szigorú ellenörzés alá vétetnének a magán jellegű polgári iskolák. *Sághy* kívánatosnak tartja, hogy az államilag segélyezett községi iskolákban is 10 évi szolgálat után az iskolaszék felterjesztésére 500 frting lenne felelhető az nlapfizetés s ha a tanítók nagyobb mértékben vétetnének igénybe a segédtanfelügyelői állások betöltésénél. *Kammerer* Ernő azt tartja, hogy a tanítóihiány orvoslása érdekében előbb-utóbb fel lesz emelendő a 300 frtos minimum. Szólvó figyelmebe ajánlja a közokt. kormánynak a slojód oktatást. *Kiss Albert* kérdi a közokt. államtitkártól, igaz-e, hogy a felsőbb leányiskoláknak mintegy leánygimnáziumokká való átalakítása van terve véve, a mit a szólvó, ha 1—2 esetben meg is történhetnék, mint általános rendszabályt nem helyeselhetne. *Ócsary* Ferencz kívánatosnak tartaná, ha a tanítóképzések tantárgyai közt a tornaszat mellett a tűzoltás is befoglaltatnék. *Zsilinszky* államtitkár szerint a tanítóihiány orvoslása nem történhetik másként, mint a képezdeknek oly ellátása által, hogy azokban a legszegényebb tanulók is kellő kiképzésben részesüljenek. A tanítói fizetések emelése fokozatosan halad. A felsőbb leányiskolák felsőbb osztályainak akként való szervezését, hogy mintegy leánygimnáziumok legyenek, egyáltalán nem tervezi a közokt. kormány.

— Ertesítés. A tanítói pályán működők között, a viszonyok mostohasága miatt, többen vannak olyanok, kik a törvény által megszabott köteles tanítóvizsgálatot, az osztály- és tanképesítő vizsgálatot még nem tették le. Az ilyenek számára megbecsülhetetlen kincs — a gyakran költséges tankönyveket pótolva — *Babik József* egri képezdei tanárnak következő cz. kiadványa: *Tanulók Zsebkönyve*. Segédkönyv a magyar nyelvi, történelmi és alkotmánytani szakokhoz. 252 lapon 1094 czim alatt vannak röviden és velösen ismertetve a szükséges tudnivalók. Megrendelhető a nevezett tanár urnál Egerben. A mű leszállított ára 50 kr., postadíj 10 kr. A megrendelők bátran ajánlhalják a rendkívül gazdag tartalmu s hasznavehető könyvet más vallásu kartársaiknak is.

RÖVID HIREK. Egy katolikus tanító-egylet jubileuma. A kapuvári kerületi katolikus tanító-egylet fennállásának 25 éves jubileumát ez év június 22-én fogja megünnepelni. A jubiláris közgyűlést a kapuvári kaszinó termében tartják. — A nagyméltóságú vall. és közokt. m. kir. miniszterium az ungvári kir. gör.

kath. tanítóképző tanárai részére 1896—97. tanévre 1500 forint segélyt utalványozott. — *Dohányzás.* Innsbruckban a tanítók gyűlése elhatározta felkérni a hatóságot, hogy tiltsa meg a dohányzást a gyermekeknek 16 éves koruk előtt s e tiltsalm áthágóit, esetleg a szülőket, és a kik ezt elnézik, büntessék meg. — *A köznevelés oktatás.* E kérdés még mindig élénken foglalkoztatja a tanúgy munkáit. Közélebről Leipzigben a tanítóegyesület határozott állást foglalt az ellen, hogy a köznevelés oktatóit kötelezővé tegyék a népiskolában. — *Hollandia.* Tanítók fizetése. — Elemi népiskolák) Hollandia nagyobb városaiban a tanítók 3-félek. Igazgatók, főtanítók és osztálytanítók. Az igazgatók fizetése 2000 forint, a főtanítók elérhető legnagyobb fizetése 1100 forint, az osztálytanítóké 900 forint. A tanítónők ép oly fizetést huznak mint a tanítók. A tanítónők is lehetnek főtanítókká, az igazgatókat azonban csak férfitanítók közül választják. A főtanító feje az illető iskolának, persze pedagógiai értelemben véve. Több iskolának adminisztratív dolgait együttvéve az igazgató vezeti, ki egyszerűsítandó a szakfelügyeletet is gyakorolja. A tanítók 30 tanítási órára vannak kötelezve. A tanítók az ismételő és továbbképző iskolákban is tanítanak, hol este 9-től 11-ig tart a tanítás. A tanfelügyelők rendszer körülmények között nem szakfériak. Az iskolaszékekbe nőket is választanak, úgy, hogy az iskolaszéki tagok száma egy harmad részben nőkből kerül ki. Az állami tanítóképzők igen magas színvonalon állnak, különösen a mi az elméleti pedagógiát illeti. Hollandiában alig ismerik a kézügyességi oktatást, csak is tavaly küldtek ki 4 tanítót Néäs-be a „Slöjdlära” szemérsímba. Az elemi népiskolát szűnődől föl van darabolva és 5—6 hétig tart. Husvét, pünkösd, karácsony egy-egy hét és augusztus elején 2—3 hét. Hollandiában iskola-kényszer van, de a törvényt nem valami nagy szigorral hajtják végre. — *Olvasható irás.* Dr. Bosse porosz közokt. miniszter közlebről rendeltetben tette kötelességükké az iskoláknak, hogy az írásbeli dolgozatoknál nagy gondot fordítsanak a szabályos írásra s a tanárok vessék vissza javítás előtt az olyan dolgozatot, a mely nem tisztán van írva. — *Az állam a népiskoláért.* Franciaországban az 1898 évi költségvetés szerint 120 millió 700 ezer 200 frankot fordítanak a népiskolákra. 1.390.000 frankkal többet, mint tavaly. *Feladvás.* Szathmáry György arczelmetszeti arczképe, melyet 1890-ben a „M. T. Orsz. Bizottság” adott ki. 1 koronáért (eredeti ára 1 forint volt) kapható utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése ellenében. Megrendelhető Lakits Vendel elnöknel (VI. ker. Érsek-utca 4.), vagy Kurz Sámuel pénztárosnál (VII. ker. Király-u. 1.). Melegen ajánljuk a kartársainknak s tanítóegyesületeknek legigazibb barátjuk: néhai Szathmáry György arczképének beszerzését! — *Allandó gyermekmenedékháza-czetünön tanfolyam* lesz a hódmezővásárhelyi állami óvónőképző-intézetben. Ezen tanfolyamra csak 10 rendes és a hat óra egyenként 50 forint állami segélyben részesíthető növendék vétetik fel. Pályázók a kir. tanfelügyelőséghez címzett bélyeggel ellátott folyamodványukat, a következő okmányokkal felszerelve: keresztlevél, legalább az elemi iskola hatodik oszt. szóló bizonyítvány, testi épséget és zenei hallást igazoló tisztí orvosi bizonyítvány, hatósági erkölcsi és szegénységi bizonyítvány, legkésőbb f. évi február hó 10-ig hozzám küldjék be. Ribiczey Aladár, képezdei igazgató. — *50 forint életadós pótlékot* kapnak az állami óvónők a f. év utolsó negyedétől kezdve épen úgy, mint a tanítók. — *Halálozás. id. Géher János* nyugalmazott kántortanító, f. hó 26-án, életének 63-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Urban jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei január hó 28-án reggel 7 órakor Pílisen a gyászháznál a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltettek, s ugyanaz nap pusztá Vacsón reggeli 10 órakor az ottani róm. kath. templomban tartott engedztelő szent mise után, ugyancsak az ottani temetőben tették általános részvét mellett a felálmadásig örök nyugalomra. Kartársaink öszinte tisztelet, szeretete kísérte sirjához. Áldás és béke poraira!

Szerkesztői üzenetek.

R. J. Baskó-Lehotán. Levélben feleltünk. — Sz. B. Nemsován. 1. Előtanulmány az óvónőképzőbe való felvételhez négy polg. vagy felsőbb leányiskolai osztály. A kéreztet esetben az illető felvételi vizsgálat alapján felvehető az első osztályba. Az egyes osztályokból magánuton is tehet vizsgálatot miniszteri engedély alapján. 2. Forduljon felvilágosításért az ingyenes felvétel ügyében az óvónőképző igazgatóságához. — S. I. Zalavár. Csak a negyedik évfolyam hallgatói tarthatnak igényt a katonai szolgálati kedvezményre. Kérvényét a sorozóbizottság elnökségéhez adja be a sorozás alkalmával. Mellékletül keresztlevét és oszt. bizonyítványát csatolja. — K. J. Uri. Beérkezett Ha a részletekről lesz szó, felhasználjuk. — Sz. J. Znióváralja. Köszönet és üdvözet. — Sz. I. Padrony. Beérkezett. Bírálat alatt van. — M. J. Pászto. Levélben feleltünk. — Sz. J. Privigyé. Sorra kerülnek Köszönet a türelemért Levél is megv. — Sz. I. Bussa. A megemlékezést köszönjük. Egyről-másról levélben. — „Linyva.” Amint terünk lesz, beváltjuk ígéretünket. Köszönet a türelemért. — Gy. A. A Széchenyi-Kollonits-féle ösztöndíjakra a pályázat még mult év tavaszán lejárt. A multi számok egyikében gyengén megúszottuk a kérvények elintézését; de mi pályázatról nem volt említés téve. — R. L. Késmárk. Nagyon sajnáljuk, de sorsjegyek ügyében nem járhatunk el, mert a huzások eredményét csak a napilapokhoz küldik meg. Tessék egy ily laphoz fordulni. — Dr. E. M. Zsámbék. Intézkedünk. — V. I. Vichnye. Köszönet. Jön. — B. J. Eger. Kilátásba helyeztet munkásságát örömmel fogadjuk. Talán előbb is kaphatnak valamit! — K. J. Abda. Az 50 forint korpótlék a fizetés kiegészítő része leendő és épen ezért nem egyszerre, hanem havi részletekben lesz esedékes. Így v. o. a kinek fizetése 400 forint, az f. év október 1-től 450 forint törzsfizetést élvez és ehhez képest havi fizetése nem 33 forint 33 kr., hanem 47 forint 49 kr. leendő. Így kapja ezt minden korpótléket élvező hivatalnok, tehát a tanító is. Ezt a megváratatot nem mi adjuk, hanem a törvény. — L. B. Déronyán. Ha már férfitanítót nem kapnak és tanítónőt alkalmaznak, mindenesetre legézszerűbb, ha az alsóbb osztályok vezetésével bízzák meg a tanítónőt. Most, hogy tanítóihiány van, az iskolaszék több helyütt alkalmaz az alsóbb osztályokhoz tanítónőt. A pályázat iránt az iskolaszék intézkedik. — M. K. Námestó. Beérkezett. Bírálatra adtuk. — F. J. Nagy-Écs. A másolatokat vetjük. Kellő tanulmányozás után értesítjük a teendők iránt.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Loócz (Barsm.) főkegyház róm. kath. kántortanítói állomásra február 28-ra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 213 forint 40 kr., a község részéről, készpénz és terményekben, állami segély 189 forint, kántoriak címzén átlag 60 forint, 3000□ól és 600□ól beltelek haszonélvezete, a községi közös birtokból 2 hold szántóföld és 2 hold rét haszonélvezete. Az iskolaszék február 1-én hozott határozata alapján újabb 50 forint a községi pénztárból. Lakása: 2 szoba, konyha, kamara és istállóból áll. Kántoriakban jártasság kívánatik. Folyamodványok főt. Báthy Gyula esperes tanfelügyelő urhoz Némethi, Barsmegye, u. p. Gar-Szt.-Benedek küldendők.

A hont-füzes-gyarmathi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: két hold saját erejével művelendő szántóföld, 14 köbméter hasábfá, primái uradalomtól 160 forint, negyedévi utólagos részletekben, tandíj öt évi átlag szerint 30 forint, ismétlősök tanításáért 20 forint, egy pozs. mérő rozs stóla öt évi átlag szerint 14 forint. Lakása szép. Áll két szoba, meleg

konyha, kamra, pinczéből és istálló. Fél hold házi kert. Folyamodványok a plébánia-hivatalra czimzendők.

A szátrásai (Nyíram.) róm. kath. államilag segélyezett tanítói állomásra február 14-ig pályázat hirdettetetik. Fizetése: 400 frt, havonként előre fizetve. Lakása: 2 szoba, élés- és fűskamra és istállóból áll, 200 ölnyi kert. Csak okleveles tanító pályázhatik. A folyamodványok iskolaszékre czimezve gróf Pongrácz Adolf prépost-esperes urhoz Vágújhelyre február 10-ig beküldendők. Kákován, 1898. évi január hó 31-en. Markovics Mihály plébános, iskolaszéki elnök.

A báthi róm. kath. (Hontm.) kántortanítói állomásra újra pályázat hirdettetetik márczius 1-ére. Az 1897. évi decz. 5-iki Népművelő 49. számában közölt jövedelem 50 frttal megjavított, úgy hogy most az összes jövedelem 500 frtra rug. a lakáson és 3 kertnek használatán kívül, a melyek közül a ház melletti szőlővel van kiültetve. A tanítási nyelv tót-magyar. Kérvények a báthi róm. kath. iskolaszékre czimezve főtisztelendő Zlattyánuszky Ernő esperes-tanfelügyelő urhoz küldendők be Hont-Bessenyődnön u. p. Báth.

A hugyagi róm. kath. kántortanítói állás betöltendő. Javadalmazása: lakás 2 padlózott szoba, konyha, kamra, pincze, istálló, szin, ól, és kert; 8 kataszteri hold szántóföld, 3 kataszteri hold 470⁰ réti, legeltetési jog 12 drb szarvasmarhára, 4 öl tűzifa, 38 beko körül rozs, 2 szekér széna és temető használata, tandíj minden tanuló után 1 frt, összesen 100—125 frt körül, az ismétlő iskoláért minden tanulóért 50 kr., az egyház pénztárából 20 frt, községtől deputatum czimén 25 frt, stóla-jövedelem 30 frt körül. A választás február 12-én reggel lesz, melyre személyes megjelenés kívántatik. Az állás betöltése az özvegy jogainak fentartása mellett történik. A kellően felszerelt kérvények a nógrád-varbói plébánia hivatalnak küldendők.

Bars-Taszáron a róm. kath. iskolához segéd kántortanító szükséges. Vezeti az I. osztályt, végzi a kántoriak egy részét. Javadalma: polgári évre 200 forint, élelmezés, butorozott szoba, fűtés és takarítással. Határidő február 10. Iskolaszék. 2—2

Horváthi (plébánia Gyerk, posta Ipolyság) kath. kántortanítói állomásra február 17-ére pályázat nyitatik. Fizetése: készpénzben és terményekben 300 forint, megfelelő kényelmes lakás kerttel. Folyamodványok al-esperesi-hivatalhoz Hont-Bessenyődre, posta Bát, küldendők. 2—2

Kalocsai érseki megye.

A pest-nádudvari róm. kath. elemi népiskolánál az üresedésben levő III. és IV. osztályu tanítói állásra pályázat hirdettetetik. Jövedelme: 1. A községtől a) készpénzben 210 frt, b) az ismétlő fiuk oktatásáért 26 frt, c) lakbér fejében 25 frt 20 kr., d) ¹/₄ urbéri telekföld haszonlevetési joga adóteherrel, — mely földek a jelen évre feles mivelés alatt vannak. 2. A nagymélt. »Császska« alából évi 50 frt. Tannyelv magyar és német. A pest-nádudvari róm. kath. iskolaszékre czimzett s kellőleg felszerelt folyamodványok február 20-ig főt. Kleiner Adolf ker. esperes urhoz Hajóásra küldendők. A megválasztott állását azonnal tartozik elfoglalni. Pest-Nádudvaron, 1898. január 2-án. Az iskolaszék. 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

Felfalura (Barsm.) magyar-tót ajku róm. kath. kántortanító kerestetik. Az évi fizetése 500 frtnál több. A kellően felszerelt folyamodványok f. évi márczius hó 15-ig főt. Krupa Pál esperes és tanfelügyelő urhoz küldendők. A folyamodók személyes megjelenés és próba-éneklés végett kívánságra levélben értesítettetni fognak. A folyamodványok Kis-Keresnyére u. p. Simony a fenti címre küldendők. 2—3

Felfalura (Barsm.) magyar-tót ajku róm. kath. kántortanító kerestetik. Az évi fizetése 500 frtnál több. A kellően felszerelt folyamodványok f. évi február hó végeig ft. Krupa Pál esperes és tanfelügyelő urhoz küldendők. A folyamodók személyes megjelenés és próba-éneklés végett kívánságra levélben értesítettetni fognak. A folyamodványok Kis-Keresnyére u. p. Simony a fenti címre küldendők. 2—3

Győri egyházmegye.

A malomházi (Sopronn.) római kath. iskolához február 20-iki határidővel egy újonnan szervezett segéd-tanítói állomásra pályázat hirdettetetik, a segéd-tanító okleveles legyen. Tanítási nyelv: magyar-horvát. Fizetése: 300 frt, a tanév hónapjaira felosztott havi részletekben a községi pénztárból fizetve, egy szoba lakás tisztogatás és fűtéssel. Az iskolaszék. 1—3

Tanítói állás a kishéri róm. kath. iskolában — az állásban jelenleg levő canno máshova választatván meg — a megüresedett hely betöltendő. Javadalma: egy külön butorozott szoba lakásul, fűtés, világítás és mosással. Élelmezését a kántortanító adja a fentebbi élelmezéssel együtt. Pénz 120 frt havonkénti 10 frtos részletben fizetve, melyet az iskolaszék teljesít. Kötelessége a rendes tanórák betartása mellett az első fiu osztályt tanítania. A kántortanítónak a kántori teendőknél segédkezni tartozik. Az állás azonnal betöltendő. A jelentkezések az iskolaszék elnökségéhez nyújthatók be.

Moson-Tarcsa r. kath. népiskolájának egyik magyar-német tanítói állása üresedésbe jött, erre ezennel pályázat hirdettetetik. Jövedelmei: 350 frt készpénz, 1 szobás lakás, fűtés és takarítás. Kötelességek: az I. osztály növendékeit a törvénytábla tantárgyakban oktatni és a kántorságban segédkezni. Csak róm. kath. okleveles tanító pályázhat. Kérvények főt. Gruber Ferencz plébános, iskolaszéki elnök úrhoz Moson-Tarcsára intézendők. 3—3

Kassai egyházmegye

Regécsi-Közép-Huta (Zemplenn., posta Erdő-Horvát, vasuti állomás Liszka) Tolcsva róm. kath. okleveles tan. önöt keres. Evi fizetése: 400 forint, havonként előlegesen fizetve. Tanítási nyelv magyar. Kötelessége: vasárnapon a népet vezetni az énekben. Az állomás azonnal elfoglalandó. Valamit tóul is tudjon. Somsák Elek iskolaszéki elnök.

Pécsi egyházmegye.

A döbröközi róm. kath. elemi iskolához tanító kerestetik. Fizetése: polgári évre 360 frt, szoba fűtéssel. Tannyelv magyar. Állomás azonnal elfoglalható. Kérvények az iskolaszékhez küldendők.

Kocsolán (Tolnamegye) halálozás következtében a róm. kath. kántortanítói állomás megürült, melyre folyó évi márczius hó 1-ig pályázat hirdettetetik. Az állomás jövedelme. A visita canonica szerint: külön lakház, áll 3 szoba, 2 konyha, éléskamra, istálló, fakamrából, udvar, 1 hold 1529⁰ ölt kert. Parbér 1. minden földműves, kis házas és mesterember páronként fizet ¹/₂ mérő gabonát, zsellér és szolga páronként ¹/₄ ugyanoly gabonát. 2. Minden pár különbség nélkül 13 kr. lélekpenzt. 3. Minden szöbirtokos páronként 2 itcze bort. Az özvegyek a felét mindentől. Ha egy családban több pár van, minden pár ugyanazt fizeti. Stólaris jövedelem: keresztelés után 5 kr., esketés után 25 kr., távozók 50 kr., temetés után nagyokért 26 kr., a kisdedekért ha még nem gyóntak 13 kr. A pusztaiak kétszeresét fizetik, 13 hold 067⁰ ölt szántóföld, 2 hold 995⁰ ölt rét, melyet a község művel. Az 1893. évi október 29-én felvett jegyzőkönyv szerint az állomás javadalma: a) törzsfizetés 102 frt 05 kr., b) földjövedelem 132 frt 45 kr., c) terménybeli járandóság 767 frt 17 kr., d) belsőségi járandóság 9 frt 30 kr., e) felleltmény 60 frt, n) munkaváltság 80 frt, n I. borjárandóság 45 frt, miutan nem terem bor, nem fizettetik, p) egyházi teendőkért járó javadalom 80 frt, összesen 1230 frt 87 kr., ebből I. sorszámu tanítói állás nyugdíjába számítható javadalom összesen 597 frt 98 kr. Ezen fizetésből tartozik egyik osztálytanítónak élelmezést adni. A kántortanító kötelességét mint róm. kath. a díjlevél határozza meg. A tannyelv magyar-német. A választás márczius 10-én lesz. A magyar-német próbaéneklések csakis a választás napján engedtetnek meg. Az állás április hó 14-én foglalható el. A kellőleg felszerelt folyamodványok az iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Kösznyői egyházmegye.

Abauj-Tornán újonnan rendszeresített róm. kath. felekezeti jellegű magyar nyelvű államilag segélyezett

